

Mina IT-erfarenheter

Jag heter Per-Åke Jansson och är född 1942 i Hässelby och uppvuxen på söder i Stockholm. Min mor (92 i år) var sömmerska och min far byggnadsarbetare. Jag tog realexamen vid Enskede Läroverk och fortsatte mina studier vid Marinen inriktat på radar och teleteknik. Ingenjörs examen senare vid Torildsplans gymnasium.

Som liten visade jag stort intresse för olika tekniska lösningar (mekano, modelljärnväg mm.) Mina föräldrar tänkte sig säkert en yrkesinriktning som urmakare eller dylikt. Min moder påverkade mig starkt vid min ansökan till marinens teleskola. 20 st antagna efter tester med flera hundra sökanden.

Min första kontakt med datatekniken var 1966. En IBM 1401 som mer liknade en avancerad hålkortsmaskin. Jag arbetade då vid Karolinska Institutet där en IBM 1800 införskaffades för datainsamling och bearbetning av data från Masspektrometrar. Jag reste 1968 till USA, Yale University för utbildning i praktisk tillämpning i 5 månader på denna IBM 1800. Jag fick här utbildning i Fortran och Assemblerprogramering samt konstruktion av anpassningshårdvara mellan dator och medicinsk analysutrustning. Här fanns inget att köpa på Clas Olsson. Denna IBM 1800 var den första i Sverige och var i första hand tänkt som processstyrdator. Vår IBM 1800 hade 24 K kärnminne, hårddisk 5 Mb, skrivare och hålkortsläsare samt en Analog till Digital omvandlare med 16 kanaler. Användarens kommunikation med datorn var en sk. "Teletype" en variant av telexmaskin. Bildskärm existerade inte. Kärnminnet hade ju fördelen att datainnehållet fanns kvar när datorn stängdes av.

Jag hade oftast en "direktkontakt" med datorernas konsol frånsett några erfarenheter kring stordatorer där kontakten bestod i att lämna in en bunt hålkort och resultatet hämtades dagen efter. Jag minns hur man genom luckan kunde se IBM 360 konsol med en kvadratmeter blinkande lampor som sannolikt fanns till för att utöka mystiken snarare än någon praktisk användning för de operatörerna som seglade omkring i vita rockar.

Utvecklingen med datorisering på Karolinska Institutet gick snabbt och fler datorer införskaffades bl. a. den första Digital Equipments PDP11 i Sverige. Jag byggde flera anpassningsenheter (buss-interface) till denna dator. Jag minns hur datorn måste startas upp genom att en "bootstrap" på 8 st instruktioner knappades in på frontpanelen som "kallstart". När sedan ett program tillsammans med Basicinterpretatorn skulle läsas in via hålremsa på Teletypen (ibland 20 minuter) hände det ofta att remsan trasslade och man fick börja om. Här fick man inte ha bråttom – mycket tålamod krävdes. Men tidsandan var ju inte så uppskruvad.

Jag bytte jobb 1972 och började hos Scandia Metric där en datoravdelning var under uppbyggnad som fick en mycket snabb utveckling där jag senare blev chef för datorverksamheten i många år. Scandia Metric levererade minidatorer (Computer Automation) med inriktning på industriautomation och universitet / högskolor. Försäljningen av dessa minidatorer var mycket framgångsrik och följdes senare av ABC80 där Scandia Metric stod för utveckling av kringutrustning i samarbete med Diab och Luxor. Håkan Lans var en arbetskollega vid denna tidpunkt med utveckling av färggrafiken för bildskärmar som han testade på ett eget CAD-system.

Jag fick tillfälle att flera gånger ta del av Håkans prototyper till det omskrivna navigationssystemet.

De senaste 10 åren av mitt yrkesverksamma liv var inriktat på projektledning och försäljning av datorer till försvar och industri. Jag har ansvarat för flera projekt för datorisering inom ett brett tillämpningsområde från flygsystem till logistiksystem för kreatur.

De flesta människor hade under 60 och 70 talet aldrig kommit i kontakt med en dator och betraktade dessa maskiner som ett mystiskt väsen behandlade min yrkesutövning med stor respekt.

Vad som fortfarande slår mig i dag vid användandet av datorer (PC) är att jag tillsammans med mina kollegor från tidig datoranvändning har en överdriven respekt för att inte experimentera med en fungerande dator eftersom ett sådant förfarande med en IBM 1800 på 60-talet skulle få ödesstigma konsekvenser. När jag idag ser mina barnbarn på 5 år hantera sina datorer tar man sig för pannan.

Så väl är väl det att datorerna kommit ned på jorden och blivit var mans egendom som slit och slängvara.

För att inte tala om prisutvecklingen. En IBM 1800 med kylaggregat mm . kostade 1968 drygt 1 miljon kr kanske i dagens penningvärde 20 MKr ????. En dator som utförde en bråkdel av vad den enklaste PC gör idag.

Det som tekniskt påverkat mig mest med utvecklingen av datorer är användargränssnittet. Från Teletypen till Bildskärm färggrafik med fönsterhantering samt att allt går så mycket snabbare.

En stor förändring för en svensk representant är ju kommunikationen datorleverantörerna. På 60, 70 och 80-talet kom i stort sett allt från USA. Kommunikationen bestod till stor del av möten med åtskilliga resor. Internet och email fanns ju inte. Från början fanns ju bara telefon och telex , inte ens fax. Visserligen reser man mycket idag men kommunikationsflödet människor emellan är ju så enormt mycket större.

Under slutet av 80-talet och början av 90-talet försköts mycket av datortillverkning till Japan och på senare tid nästan bara Sydostasien och Kina med det stora utbud som idag erbjuds.

Som sagt jag har lämnat yrkeslivet och är nu en mycket aktiv pensionär. Mitt datorintresse har inte svalnat då med ett annorlunda tillämpningsområde. Jag kör min stora modelljärnväg helt datoriserad med en mycket avancerad programvara. Mycket av hårdvaran för digitalisering av modelljärnvägen har jag byggt själv.

<http://web.telia.com/~u84708232>

Jag bor nu på Värmdö i Stockholms skärgård som pensionär med många intressen. Modelljärnvägar, har hund , tar båten vid bryggan och metar en aborre, ser till hus och tomt. Förutom detta reser jag och min fru mycket i Europa med vår husbil där vårt gemensamma intresse är Europas historia och utveckling efter kriget med mycket att se och besöka.

Detta är ett kort sammandrag av mitt yrkesverksamma liv med datortekniken som av någon på senare fick till benämningen "IT" som faktiskt innefattar så mycket mer med tanke på utvecklingen.

Med erfarenheter från mer än 40 år med datatekniken skulle mycket mer kunnat skrivas men jag får väl stanna här. Skulle kanske kunna leta fram några bilder från 60-talet.

Med vänliga Hälsningar

Per-Åke Jansson

08 571 456 36

070 492 83 45